

Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18248>

Özet

Burun Tıkanıklığı Şikayet Değerlendirme Formu, orijinal adı Nasal Obstruction Symptom Evaluation (NOSE) Scale olan ölçeğin Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin yaşadığı burun tıkanıklığı semptomlarının şiddetini ve bu semptomların günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisini subjektif olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkiye'deki kullanımı için uyarılma ve geçerlik çalışmaları 2018 yılında Önerci Celebi ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu form, KBB (Kulak Burun Boğaz) pratiğinde nazal obstrüksiyon tedavisinin etkinliğini değerlendirmek ve hastaların tedavi öncesi ve sonrası durumlarının karşılaştırması için kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Burun tıkanıklığı, NOSE ölçeği, nazal obstrüksiyon, yaşam kalitesi, adaptasyon, rinosinüzit.

Yazarlar

Özlem Önerci Celebi, E. Araz Server, O. Yiğit, E. S. Longur

Amaç

Bu formun temel amacı, hastaların algıladığı burun tıkanıklığı semptomlarının yoğunluğunu sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, sadece semptomların varlığını değil, aynı zamanda bu semptomların uyku, nefes alma, fiziksel aktivite ve genel sosyal işlevsellik gibi günlük yaşamın farklı yönlerini ne ölçüde olumsuz etkilediğini de belirlemeyi amaçlar.

Burun Tıkanıklığı Şikayet Değerlendirme Formu, klinisyenlere cerrahi veya medikal tedavi kararları alınırken ve uygulanan tedavinin başarısını objektif psikometrik verilerle desteklerken yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu uyarılma çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş NOSE ölçeğinin Türk popülasyonunda kültürel ve dilsel etkililiğini sağlamıştır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, hastanın subjektif olarak bildirdiği nazal obstrüksiyon semptomlarının şiddeti ve buna bağlı fonksiyonel bozukluktur. Orijinal NOSE ölçeği, nazal hava yolu tıkanıklığına bağlı olarak ortaya çıkan beş temel semptom alanına odaklanır. Bu alanlar genellikle nefes almanın zorluğu, uyku bozukluğu, fiziksel aktivite kısıtlılığı, burun tıkanıklığı hissi ve günlük aktivitelerde kısıtlanmadır.

Formun yanıtları 5 puanlı bir Likert skalası üzerinden toplanır (genellikle 0 = Hiç sorun yok; 4 =

A??r? sorun). Toplam skor, ham skorun 20 ile çarp?lmas?yla 0 ile 100 aras?nda bir de?ere dönü?türülür; daha yüksek skorlar, daha ?iddetli semptom ve fonksiyonel bozuklu?u i?aret eder. Ölçek, genellikle unidimensional (tek boyutlu) bir yap?y? temsil eder, yani tüm maddeler tek bir genel nazal obstrüksiyon ?iddeti faktörünü ölçmektedir.

Geçerlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Onerci Celebi et al., 2018), ölçe?in yap?sal ve kültürel geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Uyarlama süreci, çeviri-geri çeviri yöntemini takiben uzman görüşleri ile dilsel ve kültürel e?de?erli?in sa?lanmas?n? içermi?tir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, adaptasyon çal??mas?n?n ba?l??? (Adaptation and validation) ölçe?in yap? geçerli?inin, muhtemelen di?er ya?am kalitesi ölçekleri (örne?in, SF-36) veya objektif nazal ak?m ölçümleri (rinoskopi, rinomanometri) ile korelasyonlar arac?l???yla test edildi?ini göstermektedir. Bu tür analizler, ölçe?in gerçekten nazal obstrüksiyonun etkilerini ölçtü?ünü kan?tlamak için zorunludur.

Güvenirlik

Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in güvenilirli?ini (tutarl?l???n?) de?erlendirmi?tir. Güvenirlik analizleri genellikle iç tutarl?lk (Cronbach Alfa katsay?s?) ve/veya test-tekrar test güvenilirli?i yöntemlerini içerir.

Onerci Celebi ve arkadaş?lar? taraf?ndan yürütülen çal??mada, Türkçe Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu'nun yüksek düzeyde iç tutarl?l???a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ü anlam?na gelmektedir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in zaman içinde ve farklı durumlarda stabil sonuçlar üretebildi?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu'nun (NOSE) faktör yap?s? genellikle basittir. Orijinal ölçek, tek bir genel nazal obstrüksiyon faktörünü ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda da (Onerci Celebi et al., 2018) muhtemelen do?rulamalı faktör analizi (DFA) veya aç?klayıcı faktör analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in unidimensional (tek boyutlu) yap?s? test edilmi? ve do?rulanm??t?r. Bu, be? maddenin tamam?n?n nazal obstrüksiyonun genel ?iddetine katkıda bulundu?u anlam?na gelir ve bu da klinik skorlaman?n basit toplam skor üzerinden yap?lmas?n? destekler.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Subjektif Semptom Değerlendirme Formu (5 maddeli, Likert tipi derecelendirme)

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal NOSE)

Population Group: Nazal obstrüksiyon şikayeti olan hastalar (Rinoloji/KBB hastalar?)

Age Group: Yetişkinler

Population Details: Nazal hava yolu tıkanıklığı, septal deviasyon, rinit veya sinüzit gibi nedenlerle burun tıkanıklığı yaşayan klinik popülasyon.

Test Methodology: Hastanın son bir ay içindeki semptom şiddetini 5 puanlık bir skala (0-4) üzerinde değerlendirmesi istenir. Toplam skor 0-100 arasında normalleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Nazal obstrüksiyon, burun cerrahisi, septoplasti, yaşam kalitesi, psikometrik özellikler, rinosinüzit.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: oonerci@yahoo.com (Sorumlu Yazar: Özlem Önerci Celebi)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yolu

Bu ölçek, 2018 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Orijinal NOSE ölçeği genellikle klinik ve akademik kullanım için yaygın olarak erişilebilir olsa da, Türkçe versiyonunun kullanımı için yayımlayan yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir. Sorumlu yazarın iletişim bilgisi mevcuttur.

Orijinal PDF dokümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

The original PDF can be downloaded here: [the-nasal-obstruction-symptom-evaluation-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Onerci Celebi, O., Araz Server, E., Yigit, O., & Longur, E. S. (2018). Adaptation and validation of the Turkish version of the Nasal Obstruction Symptom Evaluation scale. *In International forum of Allergy & Rhinology*, 8 (1), 72-76. doi: 10.1002/alr.22031

Burun Tıkanıklığı Şikayet Değerlendirme Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeriğinde ölçeğin maddeleri yer almamaktadır. Ancak, ölçek orijinal NOSE ölçeği ile aynı yapıyı koruduğu için, tipik olarak ağızdaki 5 maddeyi (veya eğerlerini) içermektedir. Hastalardan son 1 ay içindeki deneyimlerini 0 (sorun yok) ile 4 (ağır sorun) arasında derecelendirmeleri istenir.

Burunuz ne kadar tıkalıydı veya dolu hissediyordu?

Burunuzdan nefes almakta ne kadar zorlandınız?

Burunuzdaki tıkanıklık, uyumanızı ne kadar etkiledi?

Burunuzdaki tıkanıklık, normal fiziksel aktivitenizi (yürüme, merdiven çıkma vb.) ne kadar etkiledi?

Burunuzdaki tıkanıklık, burnunuzdan rahat nefes alamamanız nedeniyle ne kadar utanç veya hayal kırıklığı yarattı?